

20 години Педагогически факултет, Тракийски университет – Стара Загора
20 Years of the Faculty of Education, Thrakia University – Stara Zagora

<https://doi.org/10.53656/ped2023-3s.07>

ПРОУЧВАНЕ МНЕНИЕТО НА СТУДЕНТИТЕ ОТ СПЕЦИАЛНОСТ „СОЦИАЛНА ПЕДАГОГИКА“ ЗА ДОБРОВОЛЧЕСКА РАБОТА

Доц. д-р Цвета Делчева

Тракийски университет – Стара Загора

Резюме. Реформата в социалната сфера през последните години създава множество възможности за просоциално поведение чрез доброволчество. За студентите – бъдещи социални работници, включването в доброволчески дейности е допълнително средство за развиване или усъвършенстване в практическа среда на умения, формирани в академична среда. Целта на проучването е да се установят нагласите у студентите от специалност „Социална педагогика“ в Педагогическия факултет при Тракийския университет за доброволческа дейност. Методи: анкетно проучване за определяне нагласите на студентите; анализ на студентски мнения за доброволчеството. Резултатите показват, че младите хора идентифицират ползи за различни социални групи в риск и за самите себе си като бъдещи социални работници от включването в доброволчески инициативи по време на обучението си във висшето училище. Представя се и вариант за обучение, който в комплекс с осъществени доброволчески дейности в социалната или в образователната сфера да подпомага студентите от специалността да правят информиран избор за бъдещата си професионална реализация.

Ключови думи: социална работа; практическо обучение; доброволчество; професионален избор

Въведение

„През последните години системата на висше образование в Република България претърпя значителни промени под въздействието на редица външни и вътрешни фактори.“¹ Тази констатация стои в началото на Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021 – 2030 година. Един от значимите външни фактори е пандемията от COVID-19 през 2020 година. В продължение на почти 5 семестъра пред подготовката на студентите от педагогическите специалности стои проблемът с провеждането на практическото им обучение. Не може да се отрече, че на различни упра-

вленски нива се търсят и предлагат алтернативи на традиционното образование. Но те се оказват приложими предимно в обучението на учениците, а не за практическата подготовка на студентите от педагогическите специалности. И докато при подготовката на учители все пак се намира решение – практическо обучение в симулирана електронна среда с масив от дигитализирани уроци за ученици, осигурен от Министерството на образованието и науката, за бъдещите социални педагози се оказва, че липсва подобен обучителен ресурс. Нещо повече, възникна парадоксална ситуация – от една страна, училища и социални институции изпитват сериозен недостиг, съответно потребност не само от учители, но и от педагогически съветници, възпитатели, социални работници, от друга – организиран (регламентиран) достъп до тези институции от външни лица, в случая студенти от III и IV курс от специалност „Социална педагогика“ е немислим.

В ситуации на социална изолация професионалната подкрепа за децата и възрастните хора в социален риск става още по-необходима. Привличането на просоциални и проактивни граждани за извършване на социална работа в качеството им на доброволци се явява специфична форма на подсилване на професионалните екипи в образователната и в сферата на социалното подпомагане и услуги. Просоциалното поведение по своята същност е социално приемливо поведение в подкрепа на Другия – безвъзмездно, безкористно, без очакване на лична изгода. Изразява се в силна социабилност на индивида на фона на социалното неравенство и несправедливост (Stefanova 2014). В процеса на своята академична подготовка студентите от специалност „Социална педагогика“ в Педагогическия факултет при Тракийския университет – Стара Загора, „обличат“ своята просоциалност в знания и умения за оценяване потребностите на лицата в риск от социално изключване. Компетентност, която в пандемичната обстановка може да бъде много полезна за Другия, за детето или възрастния, застрашени от социално изключване вследствие на наложени локдаун, въпреки че се намират в защитената институционална среда.

Реформата в социалната сфера през последните години създава множество възможности за просоциално поведение чрез доброволчество. За студентите – бъдещи социални работници, включването в доброволчески дейности е допълнително средство за развиване или усъвършенстване в практическа среда на умения, формиращи в академична среда.

В ситуация на невъзможност висшето училище да организира практическо обучение, регламентираното доброволчество е припознато като алтернатива и се търси информация в българското законодателство за тази специфична социална дейност. Установява се, че в България все още няма закон за доброволството, въпреки че инициативи за приемането на такъв съществуват от 2006 г. Последният законопроект е внесен за обсъждане по компетентност в комисии към Народното събрание в края на 2017 г. Становища по съдър-

жанието му са дадени от няколко държавни институции през 2018 и 2019 г., но законопроектът не е внесен за обсъждане и гласуване в Парламента към днешна дата (м. август 2022 г.). Проучва се съдържанието на 27 нормативни документа (закони, правилници и наредби), визиращи основни дейности в социалната и образователната сфера. Установява се, че в 2 от тях доброволческите дейности са регламентирани предимно като организирани групови прояви – в Закона за защита при бедствия и Закона за младежта. Иначе казано, в тях не се разглежда възможността за индивидуални доброволчески дейности от лица, не принадлежащи към съответната организирана дейност или група. В Закона за младежта се открива определение за младежко доброволчество: общественополезна дейност, извършвана безвъзмездно от младежи на територията на Република България или в друга държава по програми и инициативи в сферата на социални, младежки, спортни и други общественозначими дейности². В Закона за защита при бедствия се дава определение за доброволец – лице, което участва в доброволно формиране за предотвратяване или овладяване на бедствия, пожари и извънредни ситуации и отстраняване на последиците от тях³.

В образователната сфера в 2 документа се визират възможности за доброволческа дейност: в Наредбата за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител“ доброволството се разглежда в контекста на професионалните компетенции на една конкретна педагогическа длъжност (ресурсен учител) по отношение на деца със специални образователни потребности – „доброволчество за образователно и социално приобщаване съвместно с другите педагогически специалисти с включване на деца и ученици със специални образователни потребности“⁴. В Наредбата за приобщаващото образование се допуска, като част от цялостната работа за преодоляване на проблемното поведение на детето или ученика и за справяне със затрудненията му с приобщаването в образователния процес и в институционалната среда, участието му в дейността на институцията, в дейности в полза на паралелката или училището, включително определяне на възможности за участие на ученика в доброволчески инициативи⁵. Децата и учениците се поощряват с морални и материални награди, включително и за участие в доброволчески или благотворителни инициативи.

И в тези два нормативни документа не се открива възможност за проява на просоциално и проактивно поведение като доброволец, външен за конкретната образователна среда.

Възможността да се извършва индивидуална доброволческа дейност, се открива в два нормативни документа в социалната сфера. В Закона за социалните услуги с чл. 126 се утвърждава, че при предоставянето на социални услуги може да бъдат включвани доброволци. Нещо повече – указано е как може да се случва това: съгласно разработени програми от доставчиците на социални

услуги, в които се определят условията, при които се допуска включване на доброволци при предоставянето на социални услуги; видът дейности, които доброволците могат да осъществяват; правата и задълженията на доброволците; задълженията на доставчика за осигуряване на обучение, методическа подкрепа и супервизия на доброволците. Определя се и чия е отговорността за дейността на доброволците – на доставчика на социалната услуга. В нарочен текст се подчертава, че доброволците, наред с доставчиците на социални услуги, служителите, които осъществяват дейности по управление и предоставяне на социални услуги, и стажантите са длъжни да спазват утвърдения етичен кодекс на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги⁶.

Доброволческа дейност се допуска и в още един нормативен документ, свързан с предоставянето на социални услуги – Наредбата за критериите и стандартите за социални услуги за деца⁷. Текстовете са от 2019 година и са регламентирани в стандарт 12 от Приложение № 1 към чл. 17 и стандарт 21 от Приложение № 3 към чл. 48 от Наредбата. Приложими са към социалните услуги за деца, предоставяни в общността и тези за резидентна грижа. В процеса на предоставянето на социалната услуга всички действия на доброволците са в съответствие с правата на детето, гарантирани от Конвенцията за правата на детето на Организацията на обединените нации. Регламентира се подборът на доброволците, работещи с деца. Доставчикът има задължението да създаде специална писмена процедура за подбор на доброволци, включваща и проект на договор за тяхното наемане. С цел запознаване със спецификата и условията на работа се организират и провеждат предварителни срещи на място с доброволците. Срещите се регистрират в книгата за посещение на външни лица или в специално създадена такава. Подборът на доброволците се прави в съответствие с изискванията, регламентирани в длъжностните им характеристики, в които се включват познаване и прилагане на международното и националното законодателство в областта на закрилата на детето и на Етичния кодекс на работещите с деца, утвърден от Националния съвет за закрила на детето през 2003 г. Доброволците следва да имат познания за детското развитие, както и да декларират, че са запознати с вътрешната документация на услугата и ще я спазват. Правата и задълженията на доброволците подробно се описват в договор между тях и доставчика и гарантират, че всяко тяхно действие е в съответствие с правата на детето⁷. Всички тези очаквания към доброволците може да бъдат изпълнени от студентите от педагогическите специалности, чиято академична подготовка е насочена към работа с деца и младежи.

„Заявявайки своя ангажимент да зачитат доброволческия опит при подбора на кандидати, както и да развиват доброволчеството в структурите си, компаниите и организациите в България целят допълнително да стимулират младите хора да даряват своите време и умения в подкрепа на значими об-

ществени каузи“ (Tasevska 2019, p. 19). Тази констатация извежда на дневен ред необходимостта проблемът за доброволчеството да се постави във фокуса и на висшето образование, и е допълнително основание студентите да бъдат поощрявани да се реализират като доброволци в социални услуги, като извършването на доброволческа дейност за период, съвпадащ с продължителността на съответната форма на практическо обучение по учебен план, се зачита в епидемична обстановка за проведено хоспитиране, текуща учебна практика или преддипломен стаж.

Цел на изследването

Цел на изследването е да се установят нагласите у студентите от специалност „Социална педагогика“ в Педагогическия факултет при Тракийския университет за доброволческа дейност.

Методи

Използвани са методите анкетно проучване за определяне нагласите на студентите и анализ на студентски мнения за доброволчеството.

Ход на изследването

От академичните си ръководители студентите получават ясни указания за възможността да проявят инициатива като доброволци. Поставя се акцент на правилата за поведение в конкретната епидемична обстановка. Отбелязва се, че дори институцията да не допуска доброволците да контактуват с потребителите на услугата, извършваните дейности, в комбинация с електронното провеждане на практическо обучение в платформата на Университета, дейностите са реални, а не симулирани.

Освен това, в началото на осмия семестър на учебната 2019/2020 г. се прави предварително представяне на съдържанието на разработените курсове за практическо обучение в симулирана електронна среда от разстояние, където наред с компоненти, свързани с максималното доближаване до реалната среда дейности, се въвеждат възможности студентите да наблюдават и изследват доброволчески инициативи, реализирани в образователната или социалната сфера. Дейността се реализира чрез извеждане на линкове (3 до 6 на брой) към филми или репортажи, в които се представят доброволчески инициативи, организирани от неправителствени организации, фирми, отделни лица. Тази информация се обсъжда на предварителни консултации и в създаден за целта работен лист всеки студент получава възможност да я резюмира с оглед събирането на добри практики и евентуалното им прилагане в реална работна среда. По този начин студентите, които в по-голямата си част никога не са се включвали в доброволчески инициативи, получават възможност да направят информиран избор: да проявят проактивност и просоциалност и в ролята на

доброволци да получат възможност да проверят придобиваните в академична среда знания и умения в практиката, или да провеждат практическото си обучение в симулирана електронна среда.

Във връзка с теми по учебната дисциплина „Социална педагогика“ за студентите второкурсници се разработва работен лист за упражнения в електронния курс, считано от летния семестър на учебната 2019/2020 г. Този работен лист се предоставя еднократно в летния семестър на същата година и на студентите от III курс в упражненията по учебната дисциплина „Основи и методи на социалната работа“. Така студентите, на които предстои практическо обучение в трети, съответно в четвърти курс, получават възможност да използват лятната ваканция и да се проявят като проактивни и просоциални личности, договарящи възможности за придобиване на практически опит чрез доброволческа дейност. В работния лист се включват задачи като:

1. Кратка рефлексия върху доброволчеството: *Опишете с 10 – 15 изречения Вашето разбиране за доброволчеството като обществено значима дейност.*

2. Разширяване на знанията: *Посочете интернет източник (линк), в който е описана доброволческа дейност. Запишете в полза на коя целева група се извършва описаната дейност и с какво според Вас ще подпомогне социалното включване на тази целева група.*

Резултати

Представя се анализ на изпълнението на задача 1.

Анализирант се 39 рефлексии – всички студенти в редовна и задочна форма на обучение. Изведат се 5 най-често срещани признака (характеристики) на доброволчеството.

Таблица 1. Студентски рефлексии върху доброволчеството

№	Признак	Бр. отговори	%
1	Полезен за обществото	30	76,92
2	Полезен за себе си	27	69,23
3	Полезен за целевата група (клиентите, потребителите)	27	69,23
4	Безплатен труд	27	69,23
5	Благородна дейност – начин на мислене и начин на живот – инструмент за изява на изконните човешки добродетели	17	43,59
Забележка: В 15 (38,46%) от разработките са изведени и четирите признака (1 – 4)			

Със същите студенти, второкурсници през учебната 2019/2020 г., се провежда анкетно проучване на финала на тяхното обучение – в края на летния семестър на учебната 2021/2022 г.

За периода на изследването – 2021/2022 учебна година, летен семестър, в Педагогическия факултет на Тракийския университет – Стара Загора, в IV курс на ОКС „бакалавър“ се обучават общо 223 студенти, от които 33 се обхващат в проучването. Преддипломната практика се включва в учебния план на специалността „Социална педагогика“ с продължителност 75 часа за студентите от задочната форма на обучение през осми семестър.

В проучването се включва подбрана извадка от студенти, прехвърлили се от редовна в задочна форма на обучение след четвърти семестър, и студенти задочно обучение по специалността – таблица 2.

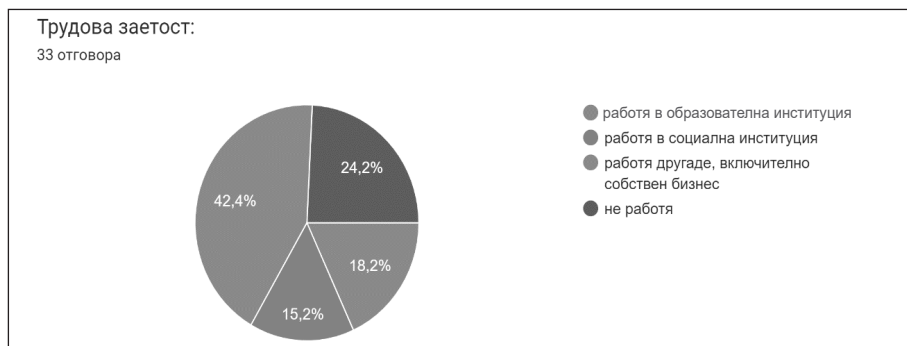
Таблица 2. Обем и състав на извадката. Форма на обучение

	Брой	%	% валидност	Кумулативен %
Задочници	32	97,0	97,0	97,0
Прехвърлили се	1	3,0	3,0	100,0
Общо	33	100,0	100,0	

Извадката представлява 85,7% от общия брой четвъртокурсници, включени в практическото обучение, което позволява да се приеме, че за целите на педагогическото изследване тя е голяма и могат да се очакват нормални разпределения при резултатите. В изследването не се обхващат студентите от редовната форма на обучение.

И при двете групи студенти проучването се изпълнява като самостоятелно анкетирание за срок от една седмица. Резултатите се предават по електронна поща.

Предвид формата на обучение (задочна), се допуска, че трудовата заетост може да бъде важен фактор, предопределящ решенията им. Разпределението на студентите по фактор „трудова заетост“ се представя на фигура 1.

Фигура 1. Разпределение на студентите по трудова заетост

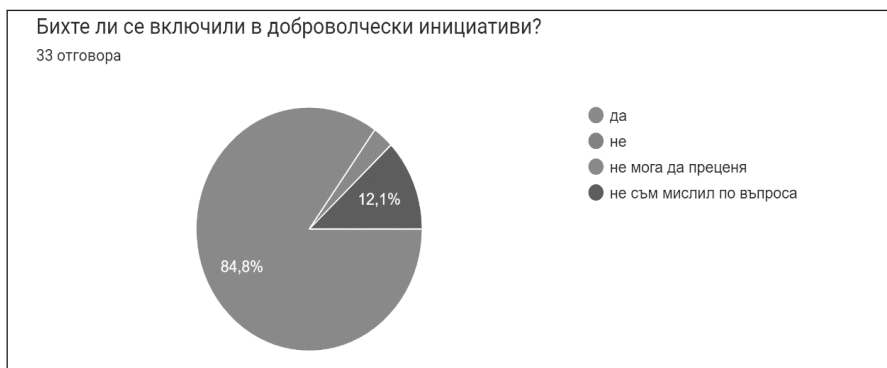
На първия въпрос от групата – как е организирана преддипломната практика, разпределението на отговорите е представено в табл. 3.

Таблица 3. Като доброволец в институцията

	Брой	%	% валидност	Кумулативен %
не бях доброволец	19	57,6	57,6	57,6
получих инструктаж	9	27,3	27,3	84,8
получих референция	5	15,2	15,2	100,0
(благодарствен адрес) Общо	33	100,0	100,0	

Необходимо е да се отбележи, че на работещите извън сферата на образованието или социалната сфера студенти се осигурява възможност да проведат практическото си обучение в електронна среда. От фиг. 1 и таблица 3 обаче се вижда, че и те, както и неработещите, правят своя избор да проявят проактивност и да се реализират като доброволци за времето на провеждане на практиката.

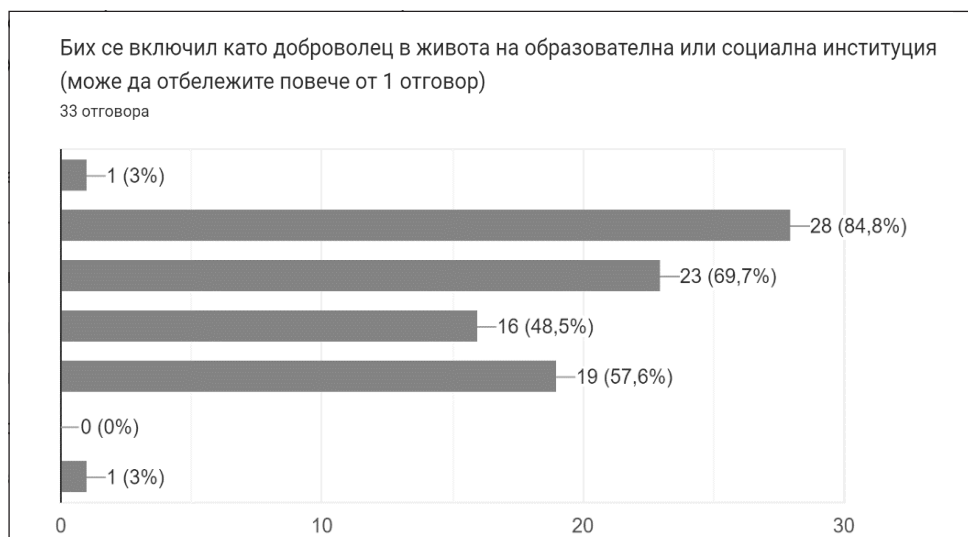
Отговорите на следващата група въпроси относно нагласите и отношението към доброволческа дейност се представят на фигури 2, 3 и 4.

Фигура 2. Обобщена нагласа

От анкетираните студенти няма такива, които категорично отхвърлят възможността да се включат в определен момент от живота си в някаква доброволческа инициатива. Основният процент (84,8) анкетираните категорично заявяват, че имат нагласата за доброволческа дейност.

Мотиви за избор за включване в доброволчески дейности, посочени от анкетираните, са представени във фиг. 3.

Фигура 3. Мотиви за избор

При ранжиране на мотивите по честота на избора им от анкетираните се вижда, че най-много от студентите виждат за себе си практическата полза от доброволчеството. 28 (84,8%) от отговорите са „За да развия професионални умения“. В същото време, 2/3 (23 отговора, или 69,7%) от анкетираните са готови да извършват доброволческа дейност в желанието си да реализират своя просоциален потенциал – „За да помогна в името на кауза“. Интерес представлява третият по тежест мотив – „За да предам своя житейски опит на потребителите на институцията“. Той се предпочита от 19 (57,6%) от анкетираните студенти. Като се има предвид, че изборът се прави от повече от половината студенти, вероятно би било добре тази специфична декларация за проактивно и просоциално поведение да бъде допълнително изследвана. С желанието си „да помогнат на конкретна институция да се справи с недостига на човешки ресурс“ близо половината от анкетираните – 16 (48,5%), потвърждават своята просоциалност.

Доколкото изследването на мотивите се свързва с възможността студентът да посочи няколко такива, може да се направи изводът, че студентите се водят както от лични професионални, така и от мотиви за дейност в полза на обществото.

Отговорите на следващия въпрос се свързват с нагласите за извършване на доброволчески дейности в конкретна професионална среда. Представят се ранжирани по честота на предпочитанията. Предлаганите за избор отговори пряко кореспондират с квалификационната характеристика на социалния педагог, визириани в Националната класификация на професиите и длъжностите (2011) и в множество нормативни документи възможности за професионална реализация на

завършилите специалността „Социална педагогика“. Почти три четвърти (72,7%) от студентите биха се ангажирали с доброволческа дейност в училище – 24 анкетирани дават този отговор. Следващо предпочитано място отново е в сферата на образованието – детската градина, в която са готови да влязат като доброволци 66,7%, или 22 студенти. В 60,6% от случаите (по 20 отговора) се показват предпочитания и към доброволческа дейност в социалната сфера, и в институции, свързани с работа с деца с девиантно поведение, каквито са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. С почти същата значимост за студентите (19 отговора, 57,6%) е възможността за доброволческа дейност в друг тип образователна институция, каквато е центърът за подкрепа на личностното развитие. Най-рядко избраната за доброволческа дейност е средата на неправителствените организации със социална насоченост. По-малко от половината студенти (14), което е 42,4% от всички анкетирани, я посочват като възможна. Резултатите са представени във фигура 4.

Фигура 4. Избор на институции за доброволческа работа

От проучването на избора на институции за доброволческа работа може да се направи изводът, че студентите изразяват своите предпочитания да се реализират дори и единствено като доброволци, в позната им институционална среда. Желанията на студентите са относително равномерно представени за трите основни полета на професионална реализация, което дава основание да се допусне, че в процеса на теоретичната и практическата подготовка те получават достатъчно информация за същността на съответните институции и естеството на професионалната им дейност.

Идеята за насърчаване на просоциалното и проактивното поведение на младите хора не е чужда на управленско ниво. В образователната политика на държавата за 5-годишен период се реализира проект „Млади доброволци: насърчаване на доброволчеството в българските училища и университети“, финансиран в рамките на Програмата за подкрепа на НПО (неправителствените организации) в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009 – 2014 г. Акцентът на информационната кампания на Проекта е включване в доброволчески дейности за натрупване на опит, но и за обогатяване на CV⁸. Като всяка проектна дейност, и тази не осигурява достъп на всеки студент, пожелал да се включи.

Рефлексия и изводи

Резултатите показват, че младите хора идентифицират ползи за различни социални групи в риск и за самите себе си като бъдещи социални работници от включването в доброволчески инициативи по време на обучението си във висшето училище.

Включването в доброволчески дейности е допълнително средство за развиване или усъвършенстване в практическа среда на умения, формирани в академична среда.

Представя се вариант за обучение, който в комплекс с осъществени доброволчески дейности в социалната или в образователната сфера да подпомогне студентите от специалността да правят информиран избор за бъдещата си професионална реализация.

Наредбата за критериите и стандартите за социални услуги за деца е отменена с Постановление № 135 от 22 юни 2022 г. Със същото постановление се приема Наредба за качеството на социалните услуги, с която се определят стандартите за качество на социалните услуги и критериите за тяхното изпълнение. В Критерий 9.2 на всяко от 25-те приложения към Наредбата, с изключение на Приложение № 9, се допуска възможността доставчикът на съответната социална услуга да привлича, респективно включва в дейността на услугата доброволци съгласно разработена от доставчика програма. Последната следва да описва процесите и необходимите документи за подбор, наемане и сключване на договори със служителите. Допуска се, че процедурата за подбор на доброволци трябва да бъде със същата структура, съдържание и вид като тази за подбор на служителите, т.е. да бъде писмена и да дава информация за набирането на доброволци, функциите, задълженията и ограниченията за всяка доброволческа позиция и да указва сключване на договор с всеки доброволец⁹. Това улеснява студентите по социална педагогика да направят информиран професионален избор към възможните сфери за реализация – социалната или образователната.

Не е необходимо да се чака в националното законодателство да се дефинира и регулира доброволчеството, за да се насърчават доброволчески иници-

ативи на студентите от специалности, на които предстои да работят с деца и възрастни хора в сферата на социалното подпомагане и услуги и в образователна среда. Натрупването на личен опит в доброволческа дейност по време на следването е предпоставка, наред с получените знания и умения в академична среда, бъдещите социални педагози и социални работници да станат инициатори на доброволчески инициативи на работното си място в подкрепа на своите клиенти, за повишаване качеството им на живот.

БЕЛЕЖКИ

1. СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2030 ГОДИНА, ДВ бр. 2 от 8 януари 2021 г.
2. ЗАКОН ЗА МЛАДЕЖТА, ДВ. бр. 31 от 20 април 2012 г.
3. ЗАКОН ЗА ЗАЩИТА ПРИ БЕДСТВИЯ, ДВ. бр.102 от 19 декември 2006 г.
4. НАРЕДБА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ „УЧИТЕЛ“, ДВ. бр.89 от 11 ноември 2016 г.
5. НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ, ДВ. бр. 86 от 27 октомври 2017 г.
6. ЗАКОН ЗА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ, ДВ. бр. 24 от 22 март 2019 г.
7. НАРЕДБА ЗА КРИТЕРИИТЕ И СТАНДАРТИТЕ ЗА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ДЕЦА, ДВ. бр.102 от 21 ноември 2003 г.
8. <https://timeheroes.org>
9. НАРЕДБА ЗА КАЧЕСТВОТО НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ, ДВ. бр.48 от 28 юни 2022 г., ДВ. бр. 49 от 30 юни 2022 г., ДВ. бр. 50 от 1 юли 2022 г.

ЛИТЕРАТУРА

- СТЕФАНОВА, М., 2014. *Социална педагогика, учебник за студенти*. Стара Загора: Университетско издателство на Тракийския университет. ISBN 978-954-305-388-9.
- ТАСЕВСКА, Д., 2019. Методологически алгоритъм за формиране на капацитет за упражняване на доброволчески труд от студенти. *Диоген. Кн. Психология* [online], т.27, бр.1, с.17–22 [viewed 11 June 2022]. Available from: DOI: <https://doi.org/10.54664/ORGJ6375>

REFERENCES

- STEFANOVA, M., 2014. *Sotsialna pedagogika, uchebnik za studenti*. Stara Zagora: Universitetsko izdatelstvo na Trakiiski universitet [in Bulgarian]. ISBN 978-954-305-388-9.

TASEVSKA, D., 2019. Metodologicheski algoritъм za formirane na kapatsitet za uprazhnyavane na dobrovolcheski trud ot studenti. *Diogenes – Psikhologiya* [online], vol. 27, no. 1, pp. 17 – 22 [in Bulgarian] [viewed 11 June 2022]. Available from: DOI: <https://doi.org/10.54664/ORGJ6375>.

STUDY OF THE OPINION OF SOCIAL PEDAGOGICAL STUDENTS ABOUT VOLUNTEERING WORK

Abstract. The reform in the social sphere in recent years creates many opportunities for pro-social behavior through volunteering. For students – future social workers, involvement in voluntary activities is an additional means of developing or improving in a practical environment skills formed in an academic environment. The purpose of the present study is to determine the attitudes of the students of the “Social Pedagogy” specialty at the Faculty of Education at Thrace University towards volunteering. Methods: survey to determine students' attitudes; analysis of student opinions about volunteering. The results show that young people identify benefits for different social groups at risk and for themselves as future social workers from being involved in voluntary initiatives during their higher education studies. A training option is also presented, which, in combination with voluntary activities in the social or educational sphere, will help students of the specialty to make an informed choice for their future professional realization.

Keywords: social work; practical training; volunteering; professional choice

✉ **Dr. Tsveta Delcheva, Assoc. Prof.**

Web of Science Researcher ID: AAD-7369-2020

Faculty of Education

Trakia University – Stara Zagora

Stara Zagora, Bulgaria

E-mail: tsveta.delcheva@trakia-uni.bg